

**Midtvejsgennemgang af nationalt program
for EU's Socialfond Plus
Danmark**

31. marts 2025

Et stærkt Danmark gennem uddannelse og kompetencer

Indledning

Det danske socialfondsprogram for 2021-2027¹, ”Et stærkt Danmark gennem uddannelse og kompetencer” blev godkendt af EU-Kommissionen den 20. juli 2022. Programmet har en samlet økonomisk ramme på 891 mio. kr. og indeholder fem prioriteter ekskl. teknisk assistance. Danmark har siden vedtagelsen af det danske program for Den Europæiske Socialfond Plus gennemført annonceringer af fondens midler under alle prioriteter på nær prioritet 5 - Social innovation. De første bevillinger under programmet blev udstedt i december 2022. Ultimo 2024 er 67 pct. af fondens projektmidler udmøntet i tilsagn. Ved udgangen af 2025 forventes 87 pct. af fondens midler at være udmøntet i tilsagn. Nedenstående figur 1 viser den økonomiske fremdrift for programmets prioriteter.

Figur 1

Prioritet	Specifik målsætning	Fond	Regionskategori	Andel af den samlede tildeling, der er forpligtet i tilsagn (pct.)
1	ESO4.5	ESF+	Mere udviklede regioner	26,19
1	ESO4.5	ESF+	Overgangsregioner	43,50
1	ESO4.7	ESF+	Mere udviklede regioner	105,64
1	ESO4.7	ESF+	Overgangsregioner	122,99
1	ESO4.8	ESF+	Mere udviklede regioner	68,44
1	ESO4.8	ESF+	Overgangsregioner	72,09
2	ESO4.5	ESF+	Mere udviklede regioner	72,32
2	ESO4.5	ESF+	Overgangsregioner	56,73
2	ESO4.6	ESF+	Mere udviklede regioner	79,67
2	ESO4.6	ESF+	Overgangsregioner	33,40
3	ESO4.12	ESF+	Mere udviklede regioner	108,43 ²
3	ESO4.12	ESF+	Overgangsregioner	-
4	ESO4.7	ESF+	Mere udviklede regioner	51,11
4	ESO4.7	ESF+	Overgangsregioner	49,31
5	ESO4.8	ESF+	Mere udviklede regioner	-

¹ [Nationalt program for EU's Socialfond Plus, Danmark](#)

² Se forklaring på ”overforbruget” i omtalen af prioritet 3.

5	ESO4.8	ESF+ Overgangsregioner	-
I alt	ESF+ Mere udviklede regioner	68,80	
I alt	ESF+ Overgangsregioner	67,83	
I alt	ESF+	68,57	

I det følgende gennemgås punkter i CPR-forordningens artikel 18 (1). Afslutningsvis vil forvaltningsmyndighedens forslag til en endelig tildeling af fleksibilitetsbeløbet blive præsenteret.

Udfordringer identificeret i de relevante landespecifikke henstillinger vedtaget i 2024

EU-Kommissionen anbefaler i den landespecifikke henstilling for 2024, at Danmark ”accelererer implementeringen af samhørighedsprogrammerne. I konteksten af midtvejsgennemgangen skal der holdes fokus på de aftalte prioriteter, mens mulighederne i STEP-forordningen mhp. at forbedre konkurrenceevnen overvejes”. De enkelte elementer i henstillingen behandles enkeltvis i det følgende:

Accelerere implementeringen af samhørighedsprogrammerne

Forvaltningsmyndigheden er enig med EU-Kommissionen om at fortsætte den hurtige implementering af samhørighedsprogrammerne, herunder socialfondsprogrammet, så midlerne hurtigst muligt kommer danske borgere og virksomheder til gode. Ved udgangen af 2024 havde forvaltningsmyndigheden forpligtet 544 mio. kr. fra Socialfonden i tilsagn til projekter, hvilket svarer til 69 pct. af den økonomiske ramme i programmet.

Forvaltningsmyndigheden planlægger at annoncere en stor del af de resterende midler i programmet inden udgangen af 2025. Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse, der udmønter hovedparten af socialfondsprogrammet, har på sit møde i november 2024 godkendt en investeringsplan for 2025. Det skal bemærkes, at investeringsplanen omfatter begge de to fonde, som Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse har indstillingsret til. Socialfonden Plus’ andel af midlerne kan derfor ikke direkte læses af oversigten.

Investeringer (mio. kr.)	I alt	Heraf EU-midler	Heraf DEM
Klyngeprogram	662	87	575
Cirkulær økonomi og biosolutions*	395	275	120
Virksomhedsprogram	283	222	61
Erhvervsfyrtårne III*	275	202	73

Social inklusion	115	76	39
Iværksætterprogram	113	83	30
Velfærdsteknologi*	29	19	10
Digitale værktøjer II**	15	7	8
Social innovation*	3	3	-
National pulje til biosolutions***	60	-	60
Lokal og tværgående turisme****	57	-	57
Supplerende strategisk råderum	50	-	50
Evaluering, analyse mv.	2	-	2
Total	2.059	974	1.085

Det forventes, at 87 pct. af programmets økonomiske ramme er forpligtet i tilsagn primo 2026. For de resterende 13 pct. forventes Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse at vedtage en investeringsplan i efteråret 2025. Der kan løbende forekomme justeringer i investeringsplanerne, blandt andet i forbindelse med eventuelle omdisponeringer som følge af et kommende REARM-initiativ.

De danske regioner, der udmønter prioriteten ”Regional indsats – kompetencer til fremtiden og uddannelse til alle”, havde ved udgangen af 2024 forpligtet ca. 113 mio. kr. i tilsagn svarende til ca. 69 pct. af den finansielle ramme. Det forventes, at regionerne disponerer den resterende del af deres ramme i løbet 2025 og senest primo 2026.

Socialstyrelsen, der udmønter prioriteten ”Indsatser til borgere i hjemløshed og risiko for hjemløshed”, havde ved udgangen af 2024 forpligtet ca. 22 mio. kr. i tilsagn svarende til ca. 92 pct. af den finansielle ramme. Det forventes, at Socialstyrelsen annoncerer den resterende del af deres finansielle ramme i løbet af 2025. Det resterende beløb svarer til midlerne til overgangsregioner på prioriteten, hvorfor det er aftalt med Socialstyrelsen, at de gennemfører en annoncering målrettet aktiviteter i Region Sjælland.

Fasthold fokus på de aftalte prioriteter

Forvaltningsmyndigheden er enig med EU-Kommissionen i, at de aftalte prioriteter i det nuværende danske socialfondsprogram skal fastholdes. Forvaltningsmyndigheden lægger i forbindelse med midtvejsgennemgangen ikke op til programændringer, herunder justeringer af fleksibilitetsbeløbene.

Overvej mulighederne i STEP-forordningen

Forvaltningsmyndigheden har benyttet sig af mulighederne i STEP-forordningen til at justere det danske program for Fonden for Retfærdig Omstilling. Forvaltningsmyndigheden har vurderet, at mulighederne i STEP ikke er relevante for det danske program for Socialfonden Plus,

da mulighederne for at støtte håndtering af mangel på arbejdskraft og kompetencer inden for STEP-områderne allerede er til stede i det danske socialfondsprogram.

Fremskridt med hensyn til gennemførelsen af den integrerede nationale energi- og klimaplan

Jf. CPR-forordningen artikel 18, stk. 1, litra b, skal midtvejs gennemgangen af Socialfond Plus programmet indeholde en gennemgang af *”fremskridt med hensyn til gennemførelsen af den integrerede nationale energi- og klimaplan, hvis det er relevant”*.

Den nationale energi- og klimaplan (NECP) blev først udarbejdet som følge af etableringen af energiunionen gennem forvaltningsforordningen i 2018. Danmark leverede sit [bidrag i 2019](#), som planmæssigt [ajourført i juni 2024](#), hvor de danske programmer for Regionalfonden og Socialfonden Plus eksplicit nævnes i den nationale energi- og klimaplan som indsatser inden for forskning, innovation og konkurrenceevne. Det fremgår af planen, at *”regeringen har lagt et grønt fokus over strukturfondsmidlerne, der bl.a. består af udvikling af grønne SMV’er og udvikling af grønne styrkepositioner, hvoraf fem ud af otte erhvervsfyrtårne skal fremme grønne styrkepositioner og omstilling bl.a. inden for CO2-fangst og -lagring, PtX og sektorkobling, biosolutions og vandteknologi samt udvikling af relevante grønne kompetencer, grønt iværksætteri mv. samt udvikling af relevante grønne kompetencer, grønt iværksætteri mv.”*

Dette afsnit vil uddybe, hvordan Socialfonden bidrager til gennemførelsen af den integrerede nationale energi- og klimaplan. Der er dog ikke ved udformningen af det danske program for Socialfonden Plus valgt interventionstyper, der bidrager til klimamålsætningerne, jf. artikel 6 i CPR-forordningen.

Erhvervsfyrtårne

Et flertal af Folketingets partier besluttede i 2022, at der skal etableres otte erhvervsfyrtårne inden for udvalgte styrkepositioner. Efter oprettelsen af de otte erhvervsfyrtårne med midler fra REACT-EU i 2022 har Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse udmøntet yderligere 320,3 mio. kr. til anden fase i udviklingen af erhvervsfyrtårnene. Heraf var 32,5 mio. kr. afsat under Socialfonden Plus, 166,5 mio. kr. var afsat under Regionalfonden og 121,3 mio. kr. var finansieret af decentrale erhvervsfremmemidler. I anden fase blev der derudover afsat 100 mio. kr. fra Fonden for Retfærdig Omstilling. Der er i foråret 2025 annonceret yderligere 275,2 mio. kr. i en tredje fase, hvor der under Socialfonden Plus er afsat 32,6 mio. kr., under Regionalfonden 169,6 mio. kr., og hvor der af de decentrale erhvervsfremmemidler er afsat 73 mio. kr.

Fem af de otte erhvervsfyrtårne skal fremme danske grønne styrkepositioner og omstilling. Det gælder CO2-fangst og -lagring i Erhvervsfyrtårnet i Nordjylland, Power-to-X og sektorkobling i Erhvervsfyrtårnet i Sydjylland, grøn energi i Erhvervsfyrtårnet på Bornholm, biosolutions i Erhvervsfyrtårnet på Sjælland og vandteknologi i Erhvervsfyrtårnet i Midtjylland. På tværs af erhvervsfyrtårnene udvikles der relevante grønne kompetencer, innovation og grønt iværksætteri.

Der investeres samlet ca. 1 mia. kr. i erhvervsfyrtårnene, som er et af Danmarks Erhvervsfremmebestyrelses signaturprojekter. Fyrtårnene har allerede nu udvist stort potentiale i at målrette indsatser og skabe styrkepositioner, jf. omtalen nedenfor af evalueringen.

SMV:Grønne Kompetencer

Virksomhedsprogrammet blev igangsat i 2021 med midler fra REACT-EU og er i dag en af Danmarks Erhvervsfremmebestyrelses signaturindsatser, hvor virksomheder gennem seks spor modtager tilskud til rådgivning, investeringer i konkret teknologi og kompetenceudvikling.

Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse videreførte i 2022 virksomhedsprogrammet, hvor der blev udmøntet 350 mio. kr. fra strukturfondsprogrammerne for 2021-2027. Herunder blev der udmøntet 225 mio. kr. fra Regionalfonden, 45 mio. kr. fra Socialfonden Plus og 80 mio. kr. decentrale erhvervsfremmemidler. Dertil har Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse særskilt udmøntet 50 mio. kr. fra Socialfonden Plus og ca. 28 mio. kr. DEM til det sjette spor i Virksomhedsprogrammet: SMV:Grønne Kompetencer.

Inden for Socialfonden Plus er det særligt SMV:Grønne Kompetencer, der bidrager til gennemførelsen af den integrerede nationale energi- og klimaplan. Projektet har etableret en voucherordning, der bidrager til at styrke SMV'ers adgang til kvalificeret arbejdskraft gennem kompetenceudvikling af medarbejdere, ledere og bestyrelser. Formålet er at tilføre deltagerne kompetencer, viden og færdigheder, så de kan imødekomme og håndtere konkrete nye opgaver og EU-krav samt kompetencer til at kunne træffe strategiske beslutninger ifm. den grønne omstilling.

Fremskridt med hensyn til gennemførelsen af principperne i den europæiske søjle for sociale rettigheder

Eurostats sociale scoreboard viser overordnet set, at Danmark gør positive fremskridt med hensyn til gennemførelsen af principperne i den europæiske søjle for sociale rettigheder, særligt når Danmark sammenlignes med EU-gennemsnittet³. Det danske program for Socialfonden Plus imødekommer og understøtter Rådets landespecifikke henstillinger til Danmark og bidrager til EU's fælles mål som formuleret i handlingsplanen for den europæiske søjle for sociale rettigheder. Navnlig på områderne for uddannelse, livslang læring, ligestilling og social inklusion af udsatte borgere.

Uddannelse

Det fremgår af det sociale scoreboard, at der på området for unge, der forlader folkeskolen tidligt, i Danmark har været en stigende negativ tendens. Udviklingen kan tale for, at Danmark igangsætter flere indsatser inden for uddannelse, herunder med fokus på fastholdelse, så flere unge efterfølgende gennemfører deres uddannelse. Danmark har i sine indsatser fokus på, at flere unge søger ind og gennemfører deres uddannelse. Her kan bl.a. nævnes, at flere regionale indsatser under Socialfonden har fokus herpå for at sikre kompetencer til fremtiden og uddannelse til alle. Det sociale scoreboard viser samtidig en positiv udvikling i andelen af 30-34-årige med en videregående uddannelse, hvor Danmark fra 2012 til 2023 er gået fra 43,2 pct. til 52,7 pct. Den positive udvikling i antallet med en videregående uddannelse er lovende. Danmark har i perioden bl.a. haft igangsat indsatser inden for bl.a. digitalisering, STEM-uddannelser og at sikre kompetencer til den grønne omstilling, hvilket kan ses som et positivt bidrag til udviklingen på området, således udbud og efterspørgsel i uddannelse følges ad.

Livslang læring

Man kan se i det sociale scoreboard, at andelen af individer i aldersgruppen 16-74 år i Danmark med basale digitale færdigheder er stigende. Danmark ligger 14 procentpoint højere end EU-

³ Eurostat (2024): Social Scoreboard <https://ec.europa.eu/eurostat/cache/dashboard/social-scoreboard/>

gennemsnittet i 2023. I forlængelse heraf viser det sociale scoreboard udviklingen i andelen af 25-64-årige, som har modtaget formel eller uformel uddannelse inden for de seneste fire uger. Danmark ligger også her markant højere end EU-gennemsnittet. Inden for perioden kan ses, at Danmark havde et fald fra 2016 til 2022 i andelen med modtaget uddannelse, men tendensen er i 2023 stort set tilbage på samme høje niveau som før 2016. Den positive udvikling i andelen med basale eller mere end basale digitale færdigheder, såvel som andelen der tager livslang læring, er dermed opadgående. Samtidig kan Danmarks igangsatte og fremadrettede indsatser med fokus på livslang læring, kompetenceløft og -tilførsel via såvel match mellem SMV'er og kvalificeret arbejdskraft, kompetenceudvikling af ansatte i SMV'er samt tiltrækning og fastholdelse af udenlandsk arbejdskraft skabe mulighed for at sikre nuværende niveau samt give potentiale for at hæve niveauet yderligere.

Ligestilling

Det sociale scoreboard viser, at skellet i beskæftigelsesgraden mellem kønnene i Danmark i 2023 er på 5,6 pct.-point, hvilket – på nær 2022 med 5,4 pct.-point – er det laveste niveau for den målte periode fra 2012 til 2023. Samtidig ligger skellet for EU-gennemsnittet noget højere med 10,2 pct.-point i 2023. Forskellen i beskæftigelsesgrad mellem kønnene er dermed markant bedre end gennemsnitligt i EU. Danmark har fokus på det horisontale princip om at sikre lige adgang for kønnenes mulighed for at deltage i de igangsatte indsatser. Samtidig kan Danmark bidrage yderligere til den positive udvikling ved at igangsætte indsatser inden for fx at sikre attraktive erhvervsuddannelser for begge køn, indsatser inden for livslang læring samt social inklusion, så begge køn har lige muligheder for at komme i beskæftigelse.

Social inklusion

Ifølge det sociale scoreboard er andelen i Danmark af unge mellem 15 og 29 år uden beskæftigelse, uddannelse eller i praktik med sine 8,6 pct. i 2023 lavere end EU-gennemsnittet på 11,2 pct. Danmark er generelt på samme niveau for perioden 2012 til 2023, og der er således med de 8,6 pct. fortsat plads til forbedring på området. Derfor kan Danmark med fordel igangsætte indsatser med fokus på social inklusion for at få hjulpet de resterende 8,6 pct. af gruppen i beskæftigelse, uddannelse eller praktik. Blandt Danmarks nuværende indsatser er der på området fokus på substitution, hvor borgere på kanten af arbejdsmarkedet kommer i beskæftigelse ved at påtage sig opgaver fra og samtidig frigiver ressourcer blandt SMV'ers højt kvalificerede ansatte. Det sociale scoreboard viser desuden, at beskæftigelsesgraden i Danmark er steget, og ledigheden i Danmark er ligeledes faldet til 5,1 pct. i 2023, mens EU-gennemsnittet er på 6,1 pct. Dertil kan nævnes, at udviklingen i langtidsledighed viser samme tendens. Ledigheden blandt ungegruppen på 15-24-årige ligger ligeledes lavere end EU-gennemsnittet. Samtidig viser skellet i beskæftigelsesgraden blandt folk med og uden handicap, at Danmark er på et lavere niveau end EU-gennemsnittet. Danmark kan bidrage yderligere til den positive udvikling i beskæftigelsesgraden ved at igangsætte indsatser med fokus på gruppen, herunder med handicap, som fortsat er ledige. Dette kan være indsatser med fokus på social inklusion af borgere på kanten af arbejdsmarkedet, som har andre udfordringer end ledighed.

Det sociale scoreboard viser samtidig for gruppen med risiko for fattigdom eller social eksklusion, at Danmark ligger lavere end EU-gennemsnittet. Samme tendens ses for gruppen med risiko for fattigdom eller social eksklusion blandt børn og unge under 18 år, hvor Danmark i 2023 ligger på 15,3 pct., imens EU-gennemsnittet er på 24,8 pct. i 2023. Danmark kan bidrage til at minimere risikoen for fattigdom eller social eksklusion for unge såvel som befolkningen generelt ved at igangsætte indsatser med fokus på særligt social inklusion. Dertil kan blandt igangsatte indsatser på området nævnes Social- og Boligstyrelsens indsatser til borgere i hjemløshed og risiko for hjemløshed.

Socioøkonomiske situation i den pågældende medlemsstat eller region med særlig vægt på territoriale behov under hensyntagen til enhver væsentlig negativ finansiel, økonomisk eller social udvikling

Europa-Kommissionens landerapport for Danmark for 2024⁴ konkluderer overordnet set, at dansk økonomi fortsat er stærk efter en årrække med krig, kriser, høj inflation og lavere investeringslyst og forbrug grundet udhuling af reallønnen og stigende renter. På trods af at de første år af programimplementeringen har været kendetegnet af uro på flere fronter, er den underliggende strukturelle situation for dansk økonomi de samme nu som ved programmet tilblivelse.

Velstand og produktivitet

Danmark er fortsat blandt de mest velhavende lande i verden, og målt på BNP pr. indbygger var Danmark blandt de ti rigeste lande i OECD i 2023⁵. Danmarks placering som et af de mest velhavende lande i verden skyldes særligt en høj produktivitet i de danske virksomheder, mens arbejdsudbuddet målt i timer pr. indbygger ligger et stykke under OECD-gennemsnittet⁶. Vækst i produktivitet er den primære drivkraft for velstandsfremgang og er på sigt forudsætningen for en højere levestandard. I international sammenligning ligger Danmark fortsat højt målt på vækst i produktivitet, men noget lavere end målt på produktivitetsniveau⁷. Draghi-rapporten⁸ pointerer, at EU som helhed halter betydeligt efter USA målt på produktivitet, men ser man isoleret på Danmark ift. USA, har Danmarks vækst i produktivitet fulgt den amerikanske de seneste ti år, mens det danske produktivitetsniveau ligger et stykke over⁹. Det fremhæves dog i Europa-Kommissionens landerapport for Danmark, at væksten i Danmark i 2023 ville være stagneret, hvis man så bort fra medicinalindustrien.

Der er mindre variationer i velstands- og produktivitetsniveauet på tværs af de danske regioner. Både velstands- og produktivitetsniveauet er højere i Region Hovedstaden end i resten af landet. En væsentlig del af efterslæbet i Danmarks fattigste region målt på BNP pr. indbygger, Region Sjælland, kan dog forklares af nettopendling af arbejdskraft fra Region Sjælland til Region Hovedstaden¹⁰. De geografiske variationer i velstanden er tæt på uændret siden programmets tilblivelse.

Ligesom resten af Europa vil Danmark på længere sigt blive udfordret af den demografiske udvikling med en stigende aldrende befolkning og generelt en lavere andel af befolkningen i den arbejdsdygtige alder. Danmark er dog på kort sigt lykkedes med at holde presset på arbejdsmarkedet nede, blandt andet som følge af en nettotilgang af international arbejdskraft, og at ældre bliver længere tid på arbejdsmarkedet¹¹. Det betyder at den strukturelle beskæftigelse er vokset og den samlede beskæftigelse er rekordhøj i Danmark i disse år.

⁴ 2024 Country Report – Recommendation for a council recommendation on the economic, social, employment, structural and budgetary policies of Denmark

⁵ World Bank (2023): GDP per capita

⁶ OECD (2023): Hours worked

⁷ Erhvervsministeriet (2023): Redegørelse for vækst og konkurrenceevne

⁸ The Draghi report: A competitiveness strategy for Europe (Part A)

⁹ World Bank (2023): GDP Constant prices

¹⁰ Danmarks Statistik (2023): Nationalregnskabet.

¹¹ Økonomiministeriet (2024): Økonomisk redegørelse

Kvalificeret arbejdskraft

Danmark har et af de laveste arbejdsudbud blandt OECD-landene målt på antallet af arbejdstimer, men en forholdsvis høj erhvervsfrekvens. Beskæftigelsen i Danmark nåede et rekordhøjt niveau på knap 3,2 mio. beskæftigede i første kvartal af 2023¹².

Skal Danmark fastholde sin placering som et af verdens mest velhavende og produktive lande, er fastholdelse, uddannelse og tiltrækning af kvalificeret arbejdskraft et afgørende parameter. Det er samtidig afgørende, at arbejdsmarkedet er indrettet fleksibelt, så arbejdsstyrken har de kompetencer, som erhvervslivet efterspørger, og at der er mulighed for at flytte ressourcerne derhen, hvor de skaber den største værdi. I en tid med intens teknologisk udvikling og hurtigt skiftende globale megatrends er der store krav til fleksibel uddannelse, løbende kompetenceudvikling, inklusion af socialt udsatte på arbejdsmarkedet og iværksætteri. Disse forhold har ikke ændret sig betydeligt siden programmet tilblivelse.

Uddannelse og kompetenceudvikling

Danmarks befolkning er generelt veluddannet, hvis man sammenligner med de øvrige OECD-lande, hvor en stor andel af danskerne erhverver sig en erhvervskompetencegivende uddannelse, mens de er unge¹³. Særligt kompetencer inden for avancerede teknologier efterspørges af virksomhederne og forventes at blive efterspurgt i endnu højere grad i fremtiden, da evnen til at implementere nye teknologier hurtigt bliver et vigtigt konkurrenceparameter for langt de fleste virksomheder. Danmark får en tredjeplads på World Digital Competitiveness Ranking, som bl.a. indekserer lande pba. virksomheder digitale kompetencer og deres evne til at udnytte digitale teknologier, men de danske virksomheder efterspørger fortsat bl.a. STEM-kompetencer og ICT-specialister. Den hastige teknologiudvikling stiller altså konstant nye krav til befolkningens kompetencesammensætning. Derfor er det essentielt, at Danmark fortsat investerer i befolkningens uddannelse i alle landets regioner og i særlig grad i befolkningens kompetenceudvikling gennem hele livet.

Social inklusion

Danmark er et af de førende lande i EU, hvad angår sikring af lige muligheder, beskæftigelse og sociale rettigheder for borgerne. Risikoen for at blive socialt ekskluderet fra samfundet er væsentligt lavere i Danmark end i EU som helhed, mens de forholdsvis høje overførselsindkomster i Danmark holder en hånd under de mest udsatte borgere¹⁴. Der er dog fortsat et uudnyttet potentiale i gruppen af borgere uden direkte tilknytning til arbejdsmarkedet, men som med den rette hjælp har forudsætningerne for at bidrage til fællesskabet. Europa-Kommissionens landerapport for Danmark fremhæver, at særligt gruppen af unge uden uddannelse, beskæftigelse og oplæring (NEET) rummer et potentiale. Andelen af unge i NEET i Danmark ligger under EU-gennemsnittet, men er steget de seneste år. Også her spiller ESF+-programmet en vigtig rolle i at gøre uddannelse og kompetenceudvikling attraktivt for unge borgere på kanten af arbejdsmarkedet, hvilket forhåbentlig kan rykke dem tættere på beskæftigelse.

Iværksætteri

Etableringen af nye virksomheder er med til at sikre et dynamisk og innovativt erhvervsliv, da nye virksomheder udfordrer de eksisterende med nye tilgange, ny teknologi og nye løsninger. De holder på den måde de eksisterende virksomheder på tæerne, hvilket samlet set gavner produktiviteten. Det er her afgørende, at de perspektivrige iværksættervirksomheder får den fornødne hjælp til at tiltrække de nødvendige kompetencer og rejse risikovillig kapital, som kan

¹² Erhvervsministeriet (2023): Redegørelse for vækst og konkurrenceevne

¹³ Erhvervsministeriet (2023): Redegørelse for vækst og konkurrenceevne

¹⁴ European Commission (2023): European Social Scoreboard

flytte en god idé til en spirende virksomhed. Balancen er svær, fordi det samtidig er essentielt, at iværksættervirksomheder, som ikke er levedygtige, udkonkurreres og lukkes, så ressourcerne i virksomheden kan frigøres og anvendes andetsteds i mere produktive virksomheder.

Danmark er kendetegnet af en forholdsvis høj etableringsrate, men en forholdsvis lav overlevelseshastighed. Derudover har Danmark ikke formået at øge antallet af vækstiværksættere væsentligt de seneste år. Det kan være tegn på en høj markedsdynamik, hvor det er nemt at starte en virksomhed, og hvor mange hurtigt lukker igen, hvis de ikke er konkurrencedygtige. Men det kan også være tegn på, at nyetablerede virksomheder mangler viden, kapital og kompetencer, der gør det svært at etablere en konkurrencedygtig virksomhed eller komme ind i et vækstforløb¹⁵. Det er derfor fortsat vigtigt, at Danmark investerer i kompetenceudviklingen af både hverdagsiværksættere og perspektivrige iværksættervirksomheder for at sikre, at potentielle vækstiværksættere har de bedste muligheder for at lykkes.

Vigtigste resultater af relevante evalueringer

Evalueringssætup i 2021-2027

Forvaltningsmyndigheden evaluerer programmet for Socialfonden Plus 2021-2027 på projekt-, prioritets- og programniveau, jf. evalueringsplanen for regional- og socialfondsprogrammet. Derudover foretages tematiske evalueringer af udvalgte dele af programmet efter behov. Evalueringerne er *Theory based evaluations*, hvilket betyder, at fokus er på, hvordan og hvorfor projekter eller prioriteter skaber resultater. Evalueringerne er overvejende kvalitative og er baseret på interviews med centrale projektaktører. Forvaltningsmyndigheden har udpeget én fælles evaluator, der skal foretage de nævnte evalueringer i perioden 2022-2025. Forvaltningsmyndigheden har pba. tidligere programperioder erfaret, at sammenligneligheden og kvaliteten af evalueringer øges markant ved at bruge én tværgående evaluator.

Forvaltningsmyndigheden har ligeledes erfaret, at midtvejsevalueringer af projekter giver et større udbytte, end slutevalueringer, da midtvejsevalueringer giver projektholder sparring til at justere projektet, mens dette fortsat er muligt. Slutevalueringer kan naturligvis give en mere fyldestgørende beskrivelse af et projektets effektskabelse, men de risikerer ofte ikke at have nogen reel anvendelsesværdi for projektholder, da projektet er afsluttet og muligvis ikke videreføres. Alle socialfondsprojekter med et tilsagn på over 3 mio. DKK (ca. 400.000 EUR) bliver midtvejsevalueret i 2021-2027-programperioden. Dette afspejler en erkendelse hos forvaltningsmyndigheden af, at projektevalueringers værdi i højere grad afhænger af, at de kan skabe læring hos det evaluerede projekt, end at forvaltningsmyndigheden kan bruge evalueringerne til at kontrollere projektet. Udover de overvejende kvalitative evalueringer foretager forvaltningsmyndigheden også kontrafaktiske effektmålinger. Disse forventes dog først at kunne foretages i slutningen af programperioden, da de forudsætter, at en betydelig del af projekterne er afsluttet.

Gennemførte evalueringer i 2021-2027

På tidspunktet for denne midtvejs gennemgang er der foretaget en række midtvejsevalueringer af enkeltprojekter. I midtvejsevalueringerne vurderes projekternes fremdrift på seks faste implementeringsparametre. Overordnet set viser midtvejsevalueringerne, at støttede projekter er blevet implementeret hensigtsmæssigt og i overensstemmelse med deres formål. Enkelte projektevalueringer har tydeliggjort større vanskeligheder med implementeringen af det pågældende projekt. I midtvejsevalueringerne er der derudover fremsat anbefalinger til

¹⁵ Erhvervsministeriet (2023): Iværksætter i Danmark – Aktuelle udfordringer

projektjusteringer, som forvaltningsmyndigheden anvender i den løbende dialog med tilsagnsmottager. Der er ikke foretaget evalueringer på prioritets- eller programniveau, men forvaltningsmyndigheden er i gang med at planlægge den midtvejsevaluering af det danske socialfondsprogram 2021-2027, der ifølge evalueringsplanen skal gennemføres i 2025. Der er foretaget to større, tematiske evalueringer, der dækker projekter støttet af Socialfonden Plus. Temaevalueringerne vedrører hhv. de otte lokale erhvervsfyrtårne og Virksomhedsprogrammet II. I det følgende præsenteres de to temaevalueringer.

Temaevaluering af lokale erhvervsfyrtårne II (operationer af strategisk betydning)

Erhvervsfyrtårnene er en ambitiøs erhvervsudviklingsindsats, der skal fremme udviklingen af nye løsninger på store samfundsudfordringer og derved bidrage til udviklingen af nationale styrkepositioner inden for bl.a. grøn energi, life science, biosolutions, bæredygtigt byggeri, robotteknologi og vandteknologi. Dertil har erhvervsfyrtårnene som store, sammenhængende satsninger i den regionale udvikling potentiale til at løfte erhvervslivet i de enkelte landsdele. De otte lokale erhvervsfyrtårne er i programperioden 2021-2027 udnævnt som *operationer af strategisk betydning* og modtager 65 mio. kr. fra Socialfonden Plus. Erhvervsfyrtårnene modtager derudover 336 mio. kr. fra Regionalfonden i 2021-2027 programperioden. Erhvervsfyrtårnene er tidligere støttet med 595 mio. kr. fra REACT-EU. Erhvervsfyrtårnene er en signaturindsats for Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse, der udmønter midler til indsatsen for tredje gang i 2025-2026.

Formålet med evalueringen har været at give et overordnet statusbillede af fremdriften i at udvikle nationale styrkepositioner i regi af erhvervsfyrtårnene inden for rammerne af de etablerede partnerskaber. Evalueringen har skullet afdække tidlige tegn på resultat- og effektskabelse i forhold til de politiske hensigter med erhvervsfyrtårnene, partnerskabsaftalernes ambitioner og udviklingssporene i Danmarks Erhvervsfremmebestyrelses strategi *Virksomhedsudvikling i hele Danmark 2024-2027*. Evalueringen har skullet danne beslutningsgrundlag for Danmarks Erhvervsfremmebestyrelses tredje udmøntning af midler til erhvervsfyrtårnene i løbet af 2025-2026.

Temaevalueringen dækker perioden fra erhvervsfyrtårnene blev igangsat i 2022 og frem til evalueringstidspunktet i oktober 2024. Eftersom erhvervsfyrtårnene også var en indsats under REACT-EU, dækker evalueringen både 2014-2020 og 2021-2027 programperioden. I det følgende afsnit præsenteres relevante resultater af evalueringen.

Evalueringen er foretaget af forvaltningsmyndighedens fælles eksterne evaluator i efteråret 2024. Evalueringsrapporten indeholder en selvstændig evaluering af alle otte erhvervsfyrtårne og anbefalinger til den fremtidige udvikling af erhvervsfyrtårnet. Derudover indeholder rapporten tværgående resultater og vurderinger af den samlede gruppe af erhvervsfyrtårne. For nærværende midtvejsgennemgang vurderes det mest relevant at fremhæve de tværgående resultater.

De tværgående resultater er struktureret om fire områder, der gennemgås i det følgende.

1. Katalysator for samling og mobilisering af økosystemet

Mobilisering har været et fokuspunkt for erhvervsfyrtårnene i de første faser, hvor de har skabt en konkret anledning til at samle aktører omkring centrale dagsordener og regionale udviklingsmuligheder. Evaluator finder, at erhvervsfyrtårnene generelt er lykkedes godt med at mobilisere centrale lokale aktører. Blandt alle de interviewede konsortieparter i de respektive erhvervsfyrtårne er der generelt stor opbakning til de overordnede visioner og de konkrete

sigtelinjer i partnerskabsaftalerne¹⁶. Der er også en generel og bred enighed om, at erhvervsfyrtårnsindsatserne har bidraget til at skabe stærkere og mere sammenhængende økosystemer. Men evalueringen har også vist, at mobiliseringen er svagere uden for de landsdele, erhvervsfyrtårnene tager udgangspunkt i, og hvor de naturligt har haft deres primære fokus.

2. Katalysator for udvikling og investeringer

Der er på tværs af offentlige finansieringskilder i alt bevilget godt en mia. kr. til de otte erhvervsfyrtårne. Evaluator har i forbindelse med evalueringen fundet eksempler på øvrige private og offentlige investeringer for i alt ca. 750 mio. kr. Evnen til at tilvejebringe ekstern finansiering varierer meget mellem erhvervsfyrtårnene. Det vil være væsentligt for erhvervsfyrtårnenes rolle som katalysator for udvikling og investeringer, at de mange test- og demonstrationsfaciliteter nu bliver nyttiggjort. Her vil erhvervsfyrtårnene få en vigtig opgave fremover.

3. Inddragelse af virksomheder og aktører – lokalt og nationalt engagement

Samlet set har erhvervsfyrtårnene formået at tiltrække aktører og virksomheder fra alle dele af landet. Det fremgår af rapporten, at ca. 700 aktører og virksomheder har deltaget i erhvervsfyrtårnenes aktiviteter. Analysen af de enkelte erhvervsfyrtårne viser, at der er en betydelig overvægt af virksomhedsdeltagere fra egen region i alle erhvervsfyrtårne - på nær biosolutions, hvor de fleste deltagende virksomheder er fra Hovedstaden, jf. afsnittet om de enkelte erhvervsfyrtårne. Virksomheder fra egen region udgør i de fleste erhvervsfyrtårne 65-85 pct. af brugervirksomhederne.

4. Inddragelse af videninstitutioner og offentlige aktører

Der er stor opmærksomhed på nødvendigheden af relevante videninstitutioners deltagelse i erhvervsfyrtårnene, og videninstitutionerne indgår generelt også i konsortierne. Der kan imidlertid iagttages en bevægelse fra første runde af investeringer i erhvervsfyrtårnene, hvor videninstitutionerne var med som deltagere, til anden runde hvor de i højere grad deltager på partnerskabsniveau, men ikke som aktivt involverede og deltagende i de konkrete aktiviteter. Flere erhvervsfyrtårne efterspørger en mere aktiv deltagelse fra videninstitutionerne, der omvendt forklarer, at de økonomiske vilkår ikke i tilstrækkelig grad giver dem de nødvendige incitamenter til at engagere sig mere aktivt.

Evalueringen af fyrtårnsindsatsen har indgået i beslutningsgrundlaget, da annonceringen af Erhvervsfyrtårne III blev behandlet af Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse. Konkret kan det nævnes, at det på grundlag af evalueringen blev besluttet ikke at knytte en specifik indikator til erhvervsfyrtårnenes evne til at være katalysator for udvikling og investeringer, da der i evalueringen var meget store forskelle på, hvad der kunne udgøre relevante investeringer og tiltag.

Temaevaluering af Virksomhedsprogrammet II

Virksomhedsprogrammet er et landsdækkende program, der medvirker til at omstille og styrke væksten i SMV'er i hele landet. Det sker ved at støtte virksomheder i digitalisering, grøn omstilling, internationalisering og professionalisering via programmets seks spor.

¹⁶ For hvert erhvervsfyrtårn er der indgået en partnerskabsaftale, som skal understøtte den langsigtede udvikling af erhvervsfyrtårnene. Aftalerne tager udgangspunkt i den vision for erhvervsfyrtårnet, som regionale vækstteams formulerede i 2021. Partnerskabet har til formål at koordinere opfølgningen på vækstteamets anbefalinger, adressere barrierer for erhvervsfyrtårnets fremdrift, formulere fælles målsætninger for videreudviklingen af erhvervsfyrtårnet og understøtte sammenhæng til øvrige indsatser på nationalt, regionalt og lokalt niveau.

Virksomhedsprogrammet modtager i programperioden 2021-2027 380 mio. kr. fra Regionalfonden, mens programmet også støttes med 140 mio. kr. fra Socialfonden Plus. Virksomhedsprogrammet er tidligere støttet med 600 mio. kr. fra REACT-EU. Programmet er i dag en signaturindsats for Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse, som i 2022 bevilgede ca. 430 mio. kr. fra Regionalfonden, Socialfonden Plus og finansloven. Med midlerne er programmet forlænget til udgangen af 2025 og de oprindelige fire, faglige spor i programmet udvidet til seks.

Formålet med evalueringen har været at give et overordnet statusbillede af fremdriften inden for programmets seks spor og tydeliggøre, hvilke spor der bedst matcher SMV'ernes aktuelle behov. Evalueringens resultater er anvendt i udarbejdelsen af en tredje annoncering vedrørende Virksomhedsprogrammet, der forventes offentliggjort medio 2025. Temaevalueringen er foretaget lidt over halvvejs i projektperioden for det samlede Virksomhedsprogram II. Evalueringens resultater skal således også bidrage til, at de forskellige tilsagnsmodtagere (de danske erhvervshuse) får input til at justere og forbedre projekterne frem mod bevillingsudløb ved udgangen af 2025.

Evalueringen er foretaget af forvaltningsmyndighedens fælles eksterne evaluators i efteråret 2024. Evalueringsrapporten indeholder en selvstændig evaluering af alle seks spor i programmet. Derudover indeholder rapporten tværgående konklusioner og vurderinger af det samlede program. Konklusionerne vedrører overordnede elementer som brugertilfredshed og udbytte, men der fokuseres også på mere tekniske aspekter af programmet. For nærværende midtvejsgennemgang vurderes det mest relevant at fremhæve de tværgående konklusioner, der vedrører brugertilfredsheden og udbytte for virksomhederne. I det følgende fremhæves tre konklusioner fra temaevalueringen.

Deltagerne oplever stort udbytte og værdi af Virksomhedsprogrammet

Generelt oplever virksomhederne, at de får et stort udbytte af at deltage i Virksomhedsprogrammet. Alle seks spor er på hver deres måde med til at styrke virksomhedernes forudsætninger for yderligere udvikling og arbejde med fx grøn omstilling, eksport, digitalisering mv. Flere af sporene (især SMV:Digital og SMV:Vækstpilot) skaber også synlige forbedringer allerede ved afslutning af forløbet. Konkret vurderer hele 80 % ved afslutningen af forløbet, at deres deltagelse i Virksomhedsprogrammet allerede har haft (37 %) eller vil få (43 %) en positiv betydning for deres produktivitet. Derudover vurderer to tredjedele af alle deltagerne, at de enten har oplevet eller vil opleve forbedringer i deres bæredygtighed på grund af Virksomhedsprogrammet. Det er - ikke overraskende - særligt deltagerne i SMV:Grøn og SMV:Grønne kompetencer, som oplever eller forventer forbedringer i deres bæredygtighed.

Vouchers er et efterspurgt virkemiddel

Det primære virkemiddel i Virksomhedsprogrammet er vouchers til køb af ekstern rådgivning, kompetenceudvikling, investering samt ansættelse af en vækstpilot. Generelt vurderer evaluatoren, at vouchers er et effektivt virkemiddel. De giver SMV'erne mulighed for en skræddersyet 1:1 indsats, hvilket de i høj grad efterspørger. Denne efterspørgsel er både tydelig i interviews og i antallet af ansøgere til Virksomhedsprogrammet. Samtidig er vouchers et relativt enkelt virkemiddel, som både indebærer et potentiale for at rekruttere mindre erfarne brugere af erhvervsfremmesystemet (som ikke har ressourcer til at deltage i længerevarende forløb) og giver mulighed for relativt lave administrationsudgifter. Den høje andel af superbrugere blandt deltagerne i Virksomhedsprogrammet indikerer dog, at erhvervshusene i relativt begrænset omfang indfrir potentialet i virkemidlet for at få flere mindre erfarne brugere af erhvervsfremmesystemet som deltagere.

På den baggrund – og fordi kontinuitet er med til at understøtte rekruttering, kendskabsgraden og lave administrationsomkostninger – vurderer evaluatoren, at vouchers også fremadrettet bør være det primære virkemiddel i Virksomhedsprogrammet, men at Erhvervsstyrelsen kan overveje, om en fortsættelse af Virksomhedsprogrammet skal have et større fokus på mindre erfarne brugere.

Udfordrende brugerrejse – særligt i de grønne programmer

På trods af at virksomhederne, som tidligere nævnt, generelt oplever stort udbytte af Virksomhedsprogrammet, angiver kun cirka halvdelen (54 pct.), at udbyttet i høj eller meget høj grad stod mål med de administrative krav. Dette indikerer, at en væsentlig andel af virksomhederne oplever de administrative krav som for høje. Især deltagerne i de to ”grønne programmer” (SMV:Grønne kompetencer og SMV:Grøn) er utilfredse med brugerrejsen, men også i de øvrige spor oplever flere virksomheder brugerrejsen som u hensigtsmæssig.

Virksomhederne – særligt de mindre erfarne brugere – oplever generelt ansøgningsprocessen som tung. De oplever fx, at de skal bruge bestemte ord i ansøgningen, før den går igennem, og at ansøgningen nemt bliver en ’teoretisk beskrivelse’. I forlængelse heraf oplever virksomhederne gennemgående ikke OnlineLegat (erhvervshusenes online registreringssystem) som værende brugervenligt. De fremhæver filer, der ikke kan uploades, manglende overblik over, hvor de er, ingen telefonsupport mv. Foruden selve ansøgningsprocessen oplever flere virksomheder markedsafsøgningen som tung, ligesom flere virksomheder er i tvivl om formålet med den dokumentation, de skal levere.

Givet disse udfordringer er det også tydeligt, at erhvervshusenes sparring og vejledning er afgørende for at afklare virksomhedernes behov, udarbejde en ansøgning og sikre, at virksomhederne kommer godt igennem deres forløb. Det er en forudsætning i programmet, at erhvervshusene kan hjælpe virksomhederne igennem ansøgningsprocessen og forløbet, men evaluatoren vurderer også, at det ville være hensigtsmæssigt, hvis processen var mere enkel og behovet for sparring dermed mindre.

Forvaltningsmyndigheden sætter som konsekvens af den type udfordringer, der er beskrevet her, yderligere fokus på administrativ forenkling i 2025.

Evalueringer i 2014-2020 programperioden

Forvaltningsmyndigheden foretog en række evalueringer af det danske socialfondsprogram 2014-2020. Evalueringerne oplystes i forvaltningsmyndighedens indberetning, jf. art. 114 (2), der blev indsendt til Kommissionen ved udgangen af 2022. Forvaltningsmyndigheden henviser til denne indberetning for en overordnet beskrivelse af de vigtigste evalueringresultater fra 2014-2020 programperioden. I indberetningen indgår der dog ikke oplysninger om den slutevaluering af det danske socialfondsprogram 2014-2020, som blev foretaget i 2023.

Slutevaluering af det danske socialfondsprogram 2014-2020.

Slutevalueringen af de danske socialfondsprogrammer 2014-2020 indeholder en omfattende mængde observationer og konklusioner fra evalueringerne af de projekter, programmet er udmøntet i. Ud fra et fast evalueringsdesign forholder evalueringen sig systematisk til programmernes målopnåelseeffektivitet, omkostningseffektivitet (efficiens), relevans samt interne sammenhænge (kohærens). Evalueringen omfatter tre ud af fire prioriteter i programmet, da af prioritet 2 ”Mobilitet på tværs af landegrænser” er evalueret selvstændigt. Evaluatoren fremsætter i rapporterne tværgående læringspunkter inden for alle prioriteter, der kan anvendes til at styrke lignende, fremtidige indsatser. Ligeledes indeholder rapporten en vurdering af, hvordan programmet har bidraget til de danske EU-2020-mål. Meget af læringen fra slutevalueringen er taget med videre programmeringen, men det vurderes ikke hensigtsmæssigt

at gengive samtlige læringspunkter fra rapporten i midtvejsgennemgangen. Det kan dog oplyses, at de gennemførte evalueringer og resultaterne heraf har været anvendt som input til design af nye annonceringer i 2021-2027-perioden og til generelt at styrke kendskabet til, hvordan midlerne har kunnet udmøntes mest effektivt. Evalueringer af enkeltprojekter er blevet formidlet til de pågældende projekter med henblik på, at projekterne selv har kunnet justere deres indsats på baggrund af den eksterne evaluators anbefalinger.

[Slutevalueringen af det danske socialfondsprogram 2014-2020 kan tilgås her.](#)

Fremskridt med hensyn til at nå delmålene under hensyntagen til væsentlige vanskeligheder opstået i forbindelse med gennemførelsen af programmet

I det følgende præsenteres en status på fremdriften med realiseringen af delmålene under hver prioritet i programmet pr. 31. december 2024. Data om målopfyldelse er vedlagt som bilag. I bilaget er følgende farvekoder brugt:

OK
Overperformance
Underperformance

Med det udgangspunkt gennemgås nedenfor forvaltningsmyndighedens vurdering af opfyldelsen af målene. Det skal bemærkes, at det er den procentuelle målopfyldelse, der er fremhævet i bilaget, og som der de fleste steder nedenfor bliver refereret til, hvilket nok i nogle tilfælde umiddelbart kan give et skævt billede af målopfyldelsen. Årsagerne til eventuel over- eller underperformance er dog forklaret i teksten, og de absolutte tal fremgår i alle tilfælde af bilaget.

Prioritet 1: Kvalificeret arbejdskraft til virksomhederne

Indsatsområde 1.1: Erhvervsuddannelse og videregående uddannelse

For indsatsområde 1.1 *Erhvervsuddannelse og videregående uddannelse* viser der sig generelt en fremdrift, som ligger under det forventede niveau. For indikator 1A.1 *Antal deltagere* er der for 2024 med 346 deltagere realiseret 35 pct. af det samlede antal med en milepæl på 1000 deltagere for udviklede regioner samt med 176 deltagere realiseret 59 pct. af det samlede antal med en milepæl på 300 for Region Sjælland. På samme vis ligger realiseringen af resultatindikatorerne 1A.2 *Antal deltagere, der er i uddannelse umiddelbart efter deltagelsen* samt 1A.3 *Antal deltagere, der opnår formelle kvalifikationer umiddelbart efter deltagelsen* lavere end forventet for både udviklede regioner og for overgangsregionen.

Den generelle underperformance for indsatsområde 1.1 kan forklares ved, at Danmark befinder sig i en højkonjunktur med en dertil hørende rekordhøj beskæftigelse, hvilket betyder travlhed blandt virksomhederne og dermed udfordringer forbundet med at dedikere medarbejdere til deltagelse i projekter med fokus på opnåelse af en erhvervsuddannelse eller videregående uddannelse. Et projekt under indsatsområdet har grundet disse udfordringer valgt at lukke før tid. Flere projekter har samtidig udfordringer med at rekruttere særligt virksomheder til deres indsatser. Samtidig er indsatsområde 1.1 karakteriseret ved at indebære en relativt lang effektkæde, idet en formel uddannelse typisk tager flere år at gennemføre. Desuden viser nogle projekter først deres realiserede resultater sidst i projektperioden, idet deltagerne først gennemfører deres projektdeltagelse og/eller uddannelse sidst i projektperioden. De fleste projekter varer omkring tre år.

Midlerne under indsatsområde 1.1 er ikke fuldt disponeret, hvilket også kan have betydning for nuværende underperformance. Der er i den kommende tredje annonceringsrunde for erhvervsfyrtårnene øremærket midler til udmøntning inden for formel uddannelse, og der forventes at blive igangsat yderligere projekter på området. Den strategiske målretning forventes at bidrage til, at en del af den nuværende underperformance indhentes. Samtidig har flere socialfondsprojekter oplevet en langsommere opstart end forventet, fx grundet mobilisering af projektpartnerskab og organisering, hvorefter output og resultater realiseres senere i projektperioden og kan dermed øge målopfyldelsen senere i programperioden. Endelig ses den lave performance under 1.1 som et udtryk for, at virksomhedernes behov i højere grad findes ved indsatser af kortere varighed. Dette har betydet, at der forventes at blive prioriteret midler fra 1.1 til 1.2, hvor der har vist sig et betydeligt højere behov og efterspørgsel.

Indsatsområde 1.2: Kompetenceløft og livslang læring

For indsatsområde 1.2 *Kompetenceløft og livslang læring* er der generelt en rigtig god fremdrift. Konkret er der en stor overperformance på måltal for 2024, mens alle målene forventes at blive opfyldt, bortset fra et enkelt i overgangsregionen, mål 1B.2 *Antal mikro, små og mellemstore virksomheder, der modtager støtte*. Dette mål har pt. en forventet målopfyldelse på kun 69 pct. Til gengæld forventes en ret betydelig overperformance på de øvrige program mål for overgangsregionen.

På tværs af regionerne er der en stor overperformance på måltallene for 2024. Dette hænger sandsynligvis sammen med, at der allerede er udstedt tilsagn for 94 pct. af rammen, og at en god andel allerede er udbetalt til projekterne. Derfor viser resultaterne sig relativt tidligt i programperioden. Hvad angår 1B.2 *Antal mikro, små og mellemstore virksomheder, der modtager støtte* for overgangsregionen, der pt. ikke forventes at blive indfriet, kan en forklaring være, at det opsatte program mål udgør en uforholdsmæssig stor andel på 24 pct. af det samlede antal. Dette sammenholdt med, at de tre landsdækkende projekter under prioriteten allokterer hhv. 14, 20 og 20 pct. af deres samlede midlerne til overgangsregionen, gør det vanskeligt at indfri målet.

Forventningen for de mere udviklede regioner er, at målopfyldelsen vil blive indfriet, dog på et betydeligt lavere niveau end den aktuelle målopfyldelse. Dette hænger sammen med, at der tilføres en begrænset mængde nye midler fremover, idet 94 pct. af midlerne på rammen allerede er udmøntet. Dog forventes der at blive prioriteret midler fra indsatsområde 1.1, hvilket forventes at medføre en tilsvarende forøgelse af i måltallene for indsatsområdet. For overgangsregionen er der også en nedadgående målopfyldelse, men dog fortsat en betydelig overperformance på de fleste indikatorer. Hvad angår indikator 1B.2, er den forventede målopfyldelse for program målet endnu ikke opnået. Imidlertid vil de prioriterede midler fra indsatsområde 1.1 ligeledes kunne forventes at bidrage til en højere målopfyldelse i overgangsregionen, hvor den geografiske allokering, jf. ovenfor, vil være på enten 14 eller 20 pct. Derfor kan det ikke udelukkes endeligt, at målet fortsat kan blive indfriet i løbet af programperioden.

Indsatsområde 1.3: Social inklusion og styrket arbejdsmarkedsdeltagelse

For indsatsområde 1.3 *Social inklusion og styrket arbejdsmarkedsdeltagelse* er der generelt en god fremdrift særligt for udviklede regioner, imens der for overgangsregionen forekommer en vis underperformance. For 1C.1 *Antal deltagere* samt 1C.2 *Antal ledige deltagere* er målopfyldelsen med 1248 deltagere og 1140 ledige deltagere realiseret hhv. 156 pct. og 380 pct. over milepælen for 2024 for udviklede regioner. For overgangsregionen er målopfyldelsen med 102 deltagere og 91 ledige deltagere realiseret 34 pct. og 91 pct. i forhold til milepælen for 2024. Der er god fremdrift for udviklede regioner i antal deltagende virksomheder, der modtager støtte, imens der mangler fremdrift for overgangsregionens antal støttede virksomheder. Den øvrige

fremdrift med hensyn til resultatmålene viser, at der er en god fremdrift i udviklede regioner med hensyn til 1C.4 *Antal deltagere, der er jobsøgende umiddelbart efter deltagelsen* samt 1C.5 *Antal deltagere, der er i beskæftigelse umiddelbart efter deltagelsen*. Overgangsregionen underperformer imidlertid på alle resultatindikatorer, imens de udviklede regioner kun underperformer med hensyn til 1C.6 *Antal deltagere, der er i uddannelse umiddelbart efter deltagelsen* og 1C.7 *Antal deltagere, der opnår formelle kvalifikationer umiddelbart efter deltagelsen*.

Forklaringen på overperformance af ovennævnte indikatorer kan være, at der er igangsat en række projekter under annonceringsrunden *En arbejdsstyrke til den grønne omstilling i små og mellemstore virksomheder*, hvor fem projekter inden for social inklusion blev igangsat. Disse projekter er afgrænset til hver sin geografi, hvoraf et projekt er i overgangsregionen. I og med at der kun er et projekt, der bidrager til målopfyldelsen i overgangsregionen, er der selvsagt større risiko for manglende målopnåelse her. Projekternes geografiske placeringer kan dermed være en del af forklaringen på, hvorfor der ses en overperformance på flere indikatorer i udviklede regioner frem for overgangsregionen. Samtidig kan makrotendensen forbundet med den høje beskæftigelse tilskrives en vis forklaringskraft, idet flere borgere på kanten af arbejdsmarkedet er kommet i beskæftigelse. Den høje beskæftigelse betyder samtidig, at den resterende gruppe befinder sig længere fra arbejdsmarkedet og dermed er en mere ressourcekrævende målgruppe for projekterne at mobilisere, visitere og fastholde i de igangsatte indsatser i virksomheder med stor travlhed.

Der er en klar forventning om, at den nuværende underperformance på særligt overgangsregionen samt for resultatindikatorerne for antal deltagere i uddannelse og med opnåede formelle kvalifikationer vil blive indhentet fremover. Det skyldes, at to relativt store, landsdækkende projekter er blevet igangsat under annonceringsrunden *Flere hænder til virksomhederne – en bæredygtig beskæftigelsesindsats*. Samtidig vil resultatmålene forventeligt først materialisere sig sidst i projekternes respektive projektperioder, idet flere borgere fastholdes i indsatserne via fx efterværn, og derfor er disse borgers deltagelse ikke afsluttet og slutoplysninger for dem ikke indhentet. Desuden er der endnu en annonceringsrunde i udsigt, hvilket skaber yderligere forventning til, at der kan forekomme en god performance under indsatsområde 1.3 fremover, idet flere projekter vil blive igangsat og forventeligt komplementære allerede igangsatte indsatser i erhvervsfremmesystemet.

Prioritet 2: Regional indsats – kompetencer til fremtiden og uddannelse til alle

Indsatsområde 2.1: Kompetencer til fremtiden

For indsatsområde 2.1 *Kompetencer til fremtiden* er der generelt en meget stor fremdrift. Således overperformer milepælene for 2024 på over 480 pct. for de mere udviklede regioner og mere end 200 pct. for overgangsregionen. Dertil ses også en god fremdrift på tværs af regionerne for de øvrige mål, hvor der ikke er knyttet et specifikt måltal. Dog forventes en underperformance på indikatorerne 2A.2 *Antal nye værktøjer, strukturer eller metoder* og 2A.4 *Antal nye værktøjer, strukturerer eller metoder, som forventes at være i anvendelse 6 måneder efter projektafslutning* for overgangsregionen på hhv. 52 og 60 pct., hvorimod der forventes en stor overperformance på de resterende program mål.

Den primære forklaring på, at der er og forventes en stor overperformance på tværs af prioritet 2.1, kan være, at programmeringen af indikatorerne er relativt lempelige og brede. Hvornår en deltager har gennemført et forløb, og hvad et forløb dækker over, er ikke stramt defineret, hvorfor der kan tælles deltagere med ved korte forløb relativt til fx at påbegynde eller gennemføre en uddannelse. Desuden har der ikke været erfaringer med disse indikatorer fra tidligere programperioder, hvorfor beregningerne af måltal bygger på et erfaringsmæssigt svagere og

mere usikkert grundlag. Hvad angår den forventede underperformance på et par af programmålene for overgangsregionen, er der for omtrent halvdelen af rammen endnu ikke udstedt tilsagn. Hvis det antages, at de resterende midler følger forventningerne fra den første halvdel, vil forventningen være, at programmålene også indfries for 2A.2 og 2A.4 for overgangsregionen.

Jf. ovenstående er forventningen dermed, at alle programmålene bliver indfriet for prioritet 2.1, og for de fleste af målene vil det ske med en betydelig overperformance, hvilket – som det fremgår – har flere forklaringer, herunder både at programmet er blevet implementeret lidt anderledes end forventet, og at datagrundlaget for estimeringen er de opstillede mål var spinkelt.

Indsatsområde 2.2: Uddannelser til alle

For indsatsområde 2.2 *Uddannelse til alle* er der generelt stor fremdrift. Således er der en målopfyldelse for 2024 på hhv. 803 pct. og 333 pct. for de mere udviklede regioner. Dertil ses også en god fremdrift på de øvrige mål, hvor der ikke er knyttet et specifikt måltal. For overgangsregionen ses dog, at der ingen fremdrift er på mål 2B.2 *Antal nye værktøjer, strukturer eller metoder*, og som konsekvens heraf også på 2B.4 *Antal nye værktøjer, strukturerer eller metoder, som forventes at være i anvendelse 6 måneder efter projektafslutning*, hvilket formentlig skyldes, at disse først realiseres i slutningen af projektperioden. Til gengæld er der en målopfyldelse på 140 pct. af milepælen for 2B.1 *Antal deltagere*. Ligesom for prioritet 2.1 *Kompetencer til fremtiden* er rammerne relativt vide for, hvor langt et forløb skal være, hvorfor der generelt ses mange kortere forløb og dermed et stort antal deltagere. Dette medvirker til en overperformance på de mere udviklede regioner.

For overgangsregionen er der kun udstedt tilsagn for ca. 33 pct. af rammen, hvilket bl.a. medvirker til en lavere forventet målopfyldelse, da der tilsvarende er anvendt ca. 80 pct. på de mere udviklede regioner. Selvom der ikke nu ses nogen fremdrift for indikator 2B.2 for overgangsregionen, så forventes der fortsat en indfrielse af programmålet. Det skyldes, at projekterne fortsat befinder sig i opstartsfasen i overgangsregionen, samt at realiseringen af indikatorerne først forventes indfriet i slutningen af projektet.

Jf. ovenstående er forventningen, at alle programmålene bliver indfriet for prioritet 2.2, og for de fleste af målene vil det ske med en meget betydelig overperformance. Også her er der, som det fremgår, forskellige forklaringer på overperformance.

Prioritet 3: Indsatser til borgere i hjemløshed og risiko for hjemløshed

Der er givet tilsagn til tre projekter under mere udviklede regioner for hele den økonomiske ramme. Alle midler til mere udviklede regioner er forpligtet, og overskridelsen af rammen i finansieringsplanen skyldes, at der er disponeret med fleksibilitetsbeløbet. Der er i tilsagnsvilkårene taget hensyn til, at fleksibilitetsbeløbet ikke nødvendigvis udløses. Den overordnede faglige vurdering er, at det er nogle gode og velfungerende projekter, hvoraf to af dem overperformer ift. deres måltal på indikatorerne. Det sidste projekt er en anelse bagud, men forventer fortsat at kunne indfri deres måltal.

For indsatsområde 3.1 *Indsatser til borgere i hjemløshed* er forventningen, at programmålene ikke bliver opfyldt. Konkret ses for 2024 en målopfyldelse på 72 pct. på 3A.1 *Antal deltagere* for mere udviklede regioner og en forventet programmålopfyldelse på hhv. 34 pct. og 29 pct. for 3A.1 *Antal deltagere* og 3A.2 *Antal deltagere, som anvender øvrige eksisterende tilbud efter de er stoppet i projektet*. Da der ikke er udstedt tilsagn for midlerne til overgangsregionen endnu, hvorfor milepælen for 2024 ikke indfries, er det vanskeligt at beskrive den generelle fremdrift eller forudse den forventede målopfyldelse.

De igangsatte projekters individuelle overperformance står således i kontrast til den generelle fremdrift på indsatsområdet på prioritetsniveau. En forklaring kan være, at den forventede enhedsomkostning, som ligger til grund for de opstillede måltal for indikatorerne på prioriteten, har vist sig urealistisk. Derudover har projekterne primært fokus på længerevarende indsatser over for deltagerne, hvilket afspejler sig i et lavere deltagerantal end forventet. Det vurderes, at indikatorerne ville have været mere realistiske, hvis der havde været fokus på kortvarige og intensive forløb med deltagerne – med et højere deltagerantal til følge. Der er i det nuværende program tale om en målgruppe, hvor der kræves en ressourcekrævende håndholdt indsats, og hvor det er vanskeligt med kvantitetsindsatser. Hertil anses programålet for indsatsområde 3.1, hvor 2.300 hjemløse skal deltage, som meget ambitiøst, eftersom VIVE i 2024 har opgjort det samlede antal hjemløse i Danmark til 5.989¹⁷. Herved skal projekterne have en rækkevidde på ca. 40 pct. af Danmarks hjemløse for at opfylde målet.

Da der ikke eksisterer flere midler, udover en mindre andel til overgangsregionen, vil der ikke kunne sættes nye projekter i gang. Derfor er forventningen, at programmålene for prioritet 3 ikke bliver indfriet, jf. ovenstående.

Prioritet 4: Iværksætteri

For indsatsområde 4 *Iværksætteri* er forventningen, at kun et af indikatormålene fra prioriteten vil blive opfyldt. De resterende indikatormål forventes ikke opfyldt. Konkret ses en 2024 målopfyldelse på hhv. 20 pct for mere udviklede regioner og 26 pct. for overgangsregioner på 4A.1 *Antal deltagere* for mere udviklede regioner. For 4A.2 *Antal nyetablerede virksomheder, der modtager støtte*, er målopfyldelsen derimod hhv. 133 pct for mere udviklede regioner og 173 pct. for overgangsregioner.

For 4A.3 *Antal deltagere, der har etableret virksomhed i forbindelse med projektdeltagelsen*, er den forventede målopfyldelse hhv. 18 pct. for mere udviklede regioner og 29 pct. for overgangsregioner. Den forventede målopfyldelse for 4A.4 *Antal deltagere, der har gennemført et iværksætterkompetenceudviklings- eller uddannelsesforløb*, er hhv. 27 pct. for mere udviklede regioner og 38 pct. for overgangsregioner.

Der er altovervejende to forklaringer på hhv. underperformance og overperformance. Underperformance på tre af indikatormålene kan delvist forklares med, at de igangsatte projekter under prioriteten først har påbegyndt aktiviteter medio 2024 og primo 2024, da de tidligere REACT EU-projekters projektperiode først udløb hhv. medio 2023 og ultimo 2023. For at undgå væsentligt overlap blev det besluttet, at projekterne finansieret under 2021 – 2027 programperioden først skulle igangsættes, når REACT EU-projekterne nærmerede sig deres afslutning.

Overperformance på 4A.2 og den tilsvarende underperformance på de tre andre indikatormål skyldes primært, at beregningen af måltallene for 2021-2027 programperioden er baseret på, at der kan realiseres de samme måltal for de samme midler, som det var tilfældet for 2014-2020 programperioden, herunder at omkostningerne pr. iværksætter for 2014 – 2020 programperioden vil være det samme for 2021 - 2027. For 2014 – 2020 perioden blev der brugt væsentlig færre midler pr. iværksætter/person sammenlignet med, hvad der anvendes pr. iværksætter/person i 2021 – 2027 perioden. Forløbene i 2014 – 2020 programperioden var derudover mindre intensive, end det er tilfældet for en væsentlig andel af forløbene i 2021 – 2027. Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse har i højere grad valgt at fokusere midlerne og målrette sin støtte til færre og mere perspektivrige iværksættere. Det er bl.a. i overensstemmelse med Draghi-rapporten anbefalinger om at fokusere midlerne.

¹⁷ <https://www.sm.dk/nyheder/nyhedsarkiv/2024/sep/lille-stigning-i-antallet-af-mennesker-der-lever-i-hjemloeshed-i-danmark>

Det er ikke forventningen, at resultaterne vil ændre sig fremover. Det er derimod forventningen, at Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse i endnu højere grad vil fokusere anvendelsen af midlerne fremfor at sprede dem ud til mange jf. ovenstående. Det forventes derfor, at kun indikatormål 4A.2 vil blive opfyldt på programniveau. De andre indikatormål forventes ikke opfyldt. Da forudsætningerne for beregningen af måltallene har ændret sig, hvilket kan forklare afvigelsen, vurderes den manglende indfrielse ikke umiddelbart problematisk.

Prioritet 5: Social Innovation

Der er ikke udstedt tilsagn for midlerne under prioritet 5, hvorfor der ingen fremdrift er at berette. Forventningen er, at midlerne annonceres i løbet af 2025, og at de opstillede program mål fortsat opfyldes.

Sammenfatning af programmets målopfyldelse

Som det fremgår, er der god fremdrift i målopfyldelsen, men der er nogle steder en stor overopfyldelse af målene, mens målopfyldelsen andre steder stemmer ganske godt med forventningerne. Der er en vis tendens til lavere målopfyldelse i overgangsområdet.

Overopfyldelsen af målene kan nogle steder forklares med en fremdrift i programgennemførelsen, der er sket hurtigere end forventet, og andre steder med, at beregningsforudsætningerne ikke har holdt stik. Årsagerne til de delvist bristede forudsætninger er imidlertid ikke, at der i løbet af den hidtidige programperiode er opstået nye udfordringer, hvilket ville tilsige en revision af måltallene. Årsagerne vurderes derimod at være, at der for nye typer indsatser ikke har været tilstrækkelige, erfaringsbaserede forudsætninger for at opstille mål, og at der i andre tilfælde har været forhold, som medførte, at projekterne fik et lidt andet indhold end først antaget. Dette kan fx hænge sammen med, at der med erhvervsfremmereformen fra 2018 blev indført en anderledes implementeringsstruktur med væsentligt ændrede roller for både erhvervshusene og klyngerne. I vurderingen af målopfyldelsen for de enkelte prioriteter vil forvaltningsmyndigheden derfor også fremover være opmærksom på de varierende årsager til evt. manglende målopfyldelse.

Forslag til endelig fordeling af fleksibilitetsbeløb

På baggrund af ovenstående gennemgang foreslår forvaltningsmyndigheden, at den endelige fordeling af fleksibilitetsbeløbet følger den fordeling, der fremgår i det nuværende danske program for Socialfonden Plus. Fordelingen er angivet i nedenstående tabel.

Forslag til endelig fordeling af fleksibilitetsbeløbet i det danske program for Socialfonden Plus

Prioritet	Regionskategori	Fleksibilitetsbeløb (EUR)
1	Mere udviklede regioner	6.656.552
	Overgangsregioner	3.154.243
2	Mere udviklede regioner	2.357.141
	Overgangsregioner	1.084.322
3	Mere udviklede regioner	438.786
	Overgangsregioner	77.433
4	Mere udviklede regioner	2.296.685
	Overgangsregioner	1.088.296
5	Mere udviklede regioner	36.540
	Overgangsregioner	17.315
6 (Teknisk assistance)	Mere udviklede regioner	503.873
	Overgangsregioner	231.789

Forvaltningsmyndighedens forslag er i overensstemmelse med de landespecifikke anbefalinger for 2024, hvori EU-Kommissionen anbefaler følgende til Danmark: ”I konteksten af midtvejs gennemgangen skal der holdes fokus på de aftalte prioriteter”. Som nævnt er Danmark enig i at fastholde de aftalte prioriteter, herunder den økonomiske fordeling mellem prioriteterne, hvorfor fleksibilitetsbeløbene foreslås tildelt, jf. fordelingen i det nuværende regionalfonds-program.

Gennemgangen af den socioøkonomiske situation i Danmark vurderes ikke at give anledning til at justere på fleksibilitetsbeløbene. Danmark står anno 2024 i en socioøkonomisk situation, der i vid udstrækning minder om situationen ved programmeringen i 2021-2022, men hvor nye, geopolitiske udfordringer og et efterslæb i konkurrenceevnen på EU-niveau selvsagt påvirker situationen i Danmark. Der er således fortsat behov for at arbejde for ikke mindst at styrke kompetenceudviklingen med henblik på forbedret konkurrenceevne, innovation og ressource-effektivitet, og programmets indsatsområder er på den baggrund fortsat relevante.

Ligeledes vurderes gennemgangen af opnåelsen af delmålene i programmet ikke at give anledning til at justere på fleksibilitetsbeløbene. Forvaltningsmyndigheden vil i den kommende periode være opmærksom på fremdriften for indikatorer, der ikke har realiseret deres delmål for 2024. Som angivet vurderes det, at flere af indikatorerne med ikke-realiserede delmål i 2024 vil komme tættere på deres delmål i 2025 eller 2026. Der overvejes dog også en lidt anderledes vægtning mellem indsatsområderne inden for prioritet 1. Derudover er der som nævnt i sammenfatningen af målopnåelsen flere af beregningsforudsætningerne for indikatorerne, som har vist sig ikke at være holdbare. Dette kan bidrage til at forklare under- og overperformance på de områder, hvor det varierende niveau af økonomisk fremdrift ikke alene kan forklare forskellene i målopfyldelsen.